

УДК 338.5:625.08

Безуглий А. О.¹, канд. екон. наук, доц., <https://orcid.org/0000-0003-3883-7968>Стасюк Б. О.¹, д-р філос. з екон., <https://orcid.org/0000-0003-2504-6577>Печончик Т. І.², канд. екон. наук, <https://orcid.org/0000-0003-3093-6822>Мудриченко Н. С.¹, <https://orcid.org/0000-0002-1916-8642>Загорняк О. В.², канд. техн. наук, доц., <https://orcid.org/0000-0003-3830-4520>¹Державне підприємство «Національний інститут розвитку інфраструктури» (ДП «НІРІ»), м. Київ, Україна²Національний транспортний університет (НТУ), м. Київ, Україна

**УДОСКОНАЛЕННЯ МЕТОДОЛОГІЇ СКЛАДАННЯ
КОШТОРИСУ ВИДАТКІВ НА УТРИМАННЯ СЛУЖБИ ЗАМОВНИКА
ТА ВИЗНАЧЕННЯ РОЗМІРУ КОШТІВ НА ЇЇ УТРИМАННЯ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ
РОБІТ З ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ІНФРАСТРУКТУРИ**

Анотація

Вступ. Будівництво (реконструкція), модернізація, оновлення та експлуатація об'єктів інфраструктури, спрямованих на задоволення основних потреб населення, мають стратегічний характер, оскільки охоплюють транспортний сектор, житлово-комунальне господарство, освіту, охорону здоров'я та інші сфери народного господарства. Від злагодженої роботи інженерно-транспортної інфраструктури залежить не тільки ефективність роботи промисловості, сільськогосподарського виробництва, а й забезпечення належного рівня життєвого розвитку людей та обороноздатності країни.

У період широкомасштабної військової агресії російської федерації проти України об'єкти інфраструктури стали однією з ключових сфер, які зазнали найбільших атак з боку агресора, відповідно ці об'єкти отримали найбільших руйнувань, як в абсолютному, так і у вартісному виразі.

У зв'язку із реорганізацією структури Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України, яке реалізує державну політику у сфері відновлення і розвитку інфраструктури країни, саме на його регіональні підрозділи, якими є Служби відновлення та розвитку інфраструктури в областях (далі – Служба замовника), як одержувачі або розпорядники бюджетних коштів нижчого рівня було покладено функції з технічного нагляду, організації та проведення закупівель робіт / послуг, підготовки необхідної проєктної документації, контролю за виконанням робіт і здачі готового об'єкта в експлуатацію під час виконання робіт з нового будівництва, реконструкції, ремонтів та експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування, будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту), ремонту, модернізації інфраструктури, об'єктів житлової нерухомості, громадського призначення, виробничого комплексу, соціальної сфери, сфери житлово-комунального господарства, благоустрою населених пунктів, управління побутовими відходами, інженерно-транспортної, енергетичної інфраструктури, захисних споруд цивільного захисту, інших об'єктів, що мають вплив на життєдіяльність населення, військових об'єктів та майна, у сферах авіаційного, залізничного (крім утримання), морського та внутрішнього водного транспорту, автомобільного транспорту загального користування, міського електричного транспорту, у сфері забезпечення енергетичної ефективності будівель, а також щодо об'єктів і споруд оборонного та спеціального призначення, заходів із захисту об'єктів критичної інфраструктури паливно-енергетичного сектору критичної інфраструктури, розвитку, будівництва, ремонту, облаштування, модернізації та утримання пунктів пропуску через державний кордон для автомобільного та залізничного сполучення та інших робіт, що відносяться до компетенції Служби замовника. Ураховуючи зазначене, удосконалення організаційної структури Служби замовника з урахуванням нових функцій і завдань, формування чітких та прозорих правил формування кошторису на утримання служби замовника та визначення процедури узгодження кошторису з органом управління є ключовим завданням для отримання універсального механізму розрахунку, який забезпечить ефективне і прозоре використання бюджетних коштів.

Проблематика. У зв'язку оптимізацією системи центральних органів виконавчої влади відповідно до постанови Кабінету Міністрів України [1] і розширення функцій та обов'язків Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України виникла потреба у перегляді Методичних вказівок [2]. Існує нагальна потреба в оптимізації та визначенні обґрунтованого розміру коштів на утримання Служби замовника, яка зумовлена також запровадженням нових національних стандартів із ціноутворення в будівництві, що встановлюють порядок визначення вартості робіт в будівництві [4, 5]; оптимізацією системи центральних органів виконавчої влади, а саме змін, які відбулися в структурі Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України та його регіональних підрозділів, а також надання їм нових функцій; запровадженням Концепції реформування системи державного управління автомобільними дорогами загального користування.

Метою дослідження є удосконалення методології, яка визначає порядок формування кошторису видатків на утримання Служби замовника, оптимізація загальної структури Служби замовника та формалізація процесу адміністрування витрат на її утримання, забезпечення єдиного підходу до визначення та планування фінансових ресурсів, необхідних для ефективного функціонування Служби замовника в умовах реалізації інфраструктурних проєктів, забезпечення прозорості та ефективності використання фінансових ресурсів під час виконання робіт з відновлення та розвитку інфраструктурних об'єктів.

Матеріали та методи. Під час проведення дослідження виконано аналізування нормативно-правових актів і нормативних документів, які регламентують функціонування Служби замовника, а також нових правил з ціноутворення [4, 5]. Методологія складання кошторису видатків на утримання Служби замовника та визначення розміру коштів на її утримання під час виконання робіт з відновлення та розвитку інфраструктури перш за все ґрунтується на перегляді постанови Кабінету Міністрів України [1] та обґрунтуванні пропозицій щодо оптимізації структури Служби, як замовника робіт з відновлення та розвитку інфраструктури відповідно до вимог нормативно-правових актів, нормативних документів та з урахуванням обсягів робіт з відновлення та розвитку інфраструктури на мінімально допустимому рівні (у тому числі з урахуванням вимог законодавства про публічні закупівлі, залучення незалежного технічного нагляду, інженера-консультанта тощо).

Результати. У результаті дослідження було синтезовано удосконалену методологію складання кошторису видатків на утримання Служби замовника, яка дозволить об'єктивно і достовірно визначати розмір коштів на утримання Служби замовника під час виконання робіт з відновлення та розвитку інфраструктури з урахуванням нового функціоналу Служби замовника та змін в нормативному забезпеченні ціноутворення в будівництві. На основі удосконаленої методології були розроблені Методичні вказівки, які застосовуватимуться для складання кошторису видатків Служби замовника під час виконання робіт з нового будівництва, реконструкції, ремонтів та експлуатаційного утримання автомобільних доріг відповідно до національного стандарту [3], а також виконання інших робіт та/або послуг, які є предметом діяльності Служби замовника.

Висновки. На практиці Методичні вказівки [9] застосовуватимуть під час обґрунтування розміру коштів на утримання Служби замовника, що включають до глави 10 «Утримання служби замовника та інжинірингові послуги» зведеного кошторисного розрахунку вартості робіт з нового будівництва, реконструкції, ремонтів та експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування, а також вартості робіт з нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту та модернізації об'єктів інфраструктури. Розроблені методичні вказівки [9] розширять нормативну базу документів з відновлення і розвитку інфраструктури та використовуватимуться під час підготовки проєктів та аналізу кошторисів видатків на утримання Служби замовника.

Ключові слова: визначення розміру коштів, відновлення та розвиток інфраструктури, калькулювання, кошторис видатків, об'єкт, розрахунок витрат, Служба замовника, утримання.

Вступ

Відповідно до типового Положення про Службу замовника, метою її діяльності є: забезпечення розвитку та функціонування автомобільних доріг загального користування державного значення; здійснення в межах визначених повноважень заходів з будівництва (нового будівництва, реконструкції, реставрації, капітального ремонту), ремонту та модернізації об'єктів інфраструктури тощо.

Розмір коштів на утримання Служби замовника може визначатися відповідно до положень методичних вказівок зі складання кошторису видатків на утримання Служби замовника та визначення розміру коштів на її утримання під час виконання робіт з відновлення та розвитку інфраструктури у разі, якщо такий порядок передбачено відповідним положенням про Службу замовника та погоджено головним розпорядником бюджетних коштів, що спрямовуються на фінансове забезпечення будівництва, реконструкції, ремонту і утримання автомобільних доріг загального користування місцевого значення. У цій статті здійснено аналіз змін до Методичних вказівок [2], за допомогою яких положення нормативного документа було приведено у відповідність до вимог нормативно-правових актів, нормативних документів та обсягів робіт з відновлення та розвитку інфраструктури з урахуванням сучасних вимог (у тому числі з урахуванням вимог законодавства про публічні закупівлі).

Основна частина

У зв'язку з оптимізацією системи центральних органів виконавчої влади відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 13.01.2023 № 29, перейменуванням Державного агентства автомобільних доріг України на Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України, запровадженням Концепції реформування системи державного управління автомобільними дорогами загального користування та нових стандартів у системі ціноутворення, що встановлюють порядок визначення вартості робіт в будівництві [4, 5] виникла потреба у перегляді МВ 42.1-37641918-774:2019 «Методичні вказівки зі складання кошторису видатків на утримання служби замовника та визначення розміру коштів на її утримання при виконанні робіт з експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування». А тому підходи до складання кошторису видатків на утримання Служби замовника та визначенні розміру коштів на її утримання необхідно змінити.

Так, відповідно до нових повноважень, одним із основних завдань Служби замовника є: підготовка та організація виконання державних програм з питань забезпечення надійного і безпечного руху транспортних засобів автомобільними дорогами загального користування, а також реалізація завдань та функцій з відновлення та будівництва об'єктів інфраструктури.

Згідно з діючим Типовим Положенням про Службу замовника, Служба утримується у межах кошторису видатків, затвердженого Державним агентством відновлення та розвитку інфраструктури в Україні, за рахунок:

1) коштів, передбачених у зведеному кошторисному розрахунку (далі — ЗКР) вартості будівництва та ремонту автомобільних доріг, виходячи з розміру лімітів на утримання Служби замовника. Зведені кошторисні розрахунки складаються згідно з нових правил з ціноутворення [4] та [5];

2) коштів, передбачених у ЗКР вартості експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування згідно з розрахунками за Методикою визначення обсягів фінансування будівництва, поточного ремонту та експлуатаційного утримання автомобільних доріг.

Розмір коштів на утримання Служби замовника, які включаються до глави 10 «Утримання Служби замовника» ЗКР, визначається на підставі затвердженого органом управління кошторису видатків для відповідної Служби замовника на рік (плановий період). Кошторис видатків Служби замовника складається, виходячи з:

- з принципів економії і раціонального використання коштів;
- штатного розпису Служби замовника, затвердженого в установленому порядку, який складається з інженерно-технічних працівників, що безпосередньо здійснюють технічний нагляд за роботами з нового будівництва, реконструкції, ремонтів та експлуатаційного утримання та працівників, діяльність яких пов'язана з організацією і забезпеченням функціонування Служби замовника (адміністративний, технічний та інший допоміжний персонал);
- обґрунтованого розрахунку витрат за статтями видатків, передбачених цими методичними вказівками, які включаються до кошторису видатків на утримання Служби замовника.

Чисельність працівників Служби замовника приймається згідно затвердженого в установленому порядку штатного розпису. Структурну схему підрозділів Служби замовника та їх підпорядкування профільним заступникам начальника (орієнтовний взаємозв'язок між якими наведено на (рис. 1) підготовлено з урахуванням основних функціональних напрямів діяльності вищезазначених Служб, визначених діючими положеннями про служби відновлення та розвитку інфраструктури в областях та постановою Кабінету Міністрів України [6], а саме:

- функції балансоутримувача автомобільних доріг та інших об'єктів інфраструктури;
- функції замовника робіт;
- функції одержувача бюджетних коштів.

Ураховуючи класифікацію видатків, відповідно до наказу Мінфіну [7], на утримання Служби замовника можуть бути передбачені видатки за наступними розділами:

1. Оплата праці:

- заробітна плата за тарифними ставками та посадовими окладами;
- надбавки, премії, компенсації та інші грошові виплати;
- винагороди за трудовими договорами (не для суб'єктів господарювання).

2. Нарахування на оплату праці:

- соціальні внески, страхування, податки відповідно до законодавства.

3. Предмети, матеріали, обладнання та інвентар:

- витрати на придбання необхідного обладнання;
- витрати на канцелярське приладдя, техніку для офісів.

4. Оплата послуг (крім комунальних):

- навчання персоналу;
- підтримка інформаційно-аналітичних систем;
- витрати на консалтингові послуги.

5. Видатки на відрядження:

- внутрішні та закордонні поїздки (погоджені відповідно до постанови Кабінету Міністрів України [8]).

6. Оплата комунальних послуг та енергоносіїв:

- витрати на утримання приміщень, електроенергію, воду, опалення.

7. Інші поточні видатки:

- витрати, пов'язані з організаційною діяльністю (пошта, зв'язок).

8. Капітальні видатки:

- модернізація інфраструктури Служби замовника;
- закупівля техніки чи транспорту (вартістю понад 200 тис. грн).

Сьогодні, відповідно до правил ціноутворення [4] при визначенні вартості робіт з нового будівництва, реконструкції, ремонтів та експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування до глави 10 «Утримання Служби замовника та інжинірингові послуги» ЗКР окремими рядками вносяться кошти на:

- 1) утримання Служби замовника в розмірі, який не може перевищувати 1,5 % від підсумку глав 1 – 9 ЗКР;
- 2) здійснення технічного нагляду в розмірі, який складає 1,5 % від підсумку глав 1 – 9 ЗКР;
- 3) надання послуг інженера-консультанта за договором про надання інженерно-консультаційних послуг у розмірі, залежно від етапу, на якому він залучений, що не може перевищувати 3 % від підсумку глав 1 – 9.

Відповідно до правил ціноутворення [4] під час надання дорожніх послуг з експлуатаційного утримання кошти, що вносяться до глави 10 «Утримання Служби замовника та інжинірингові послуги» ЗКР, визначаються на підставі обґрунтованого розрахунку та можуть перевищувати показники, що наведені вище.

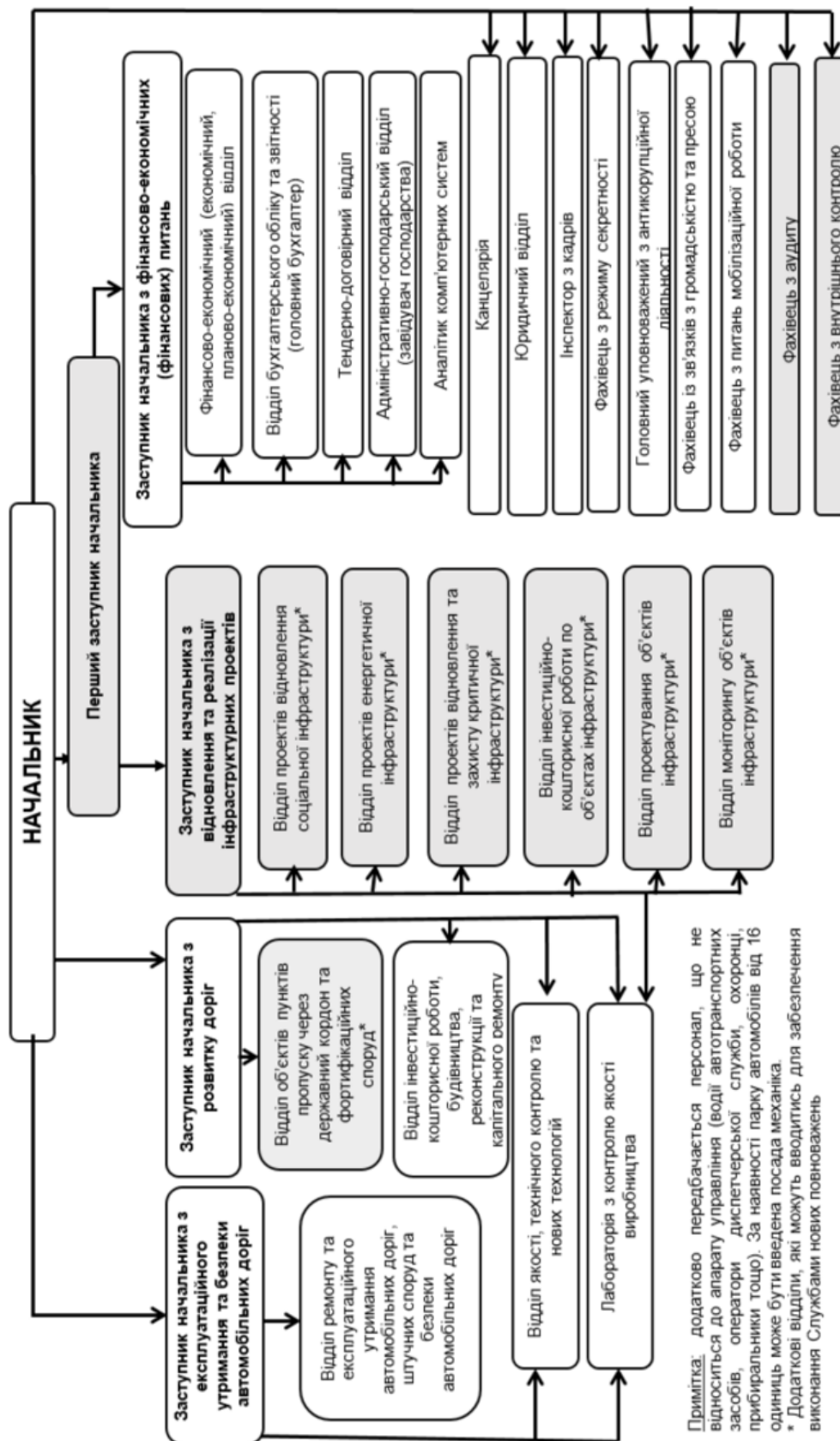
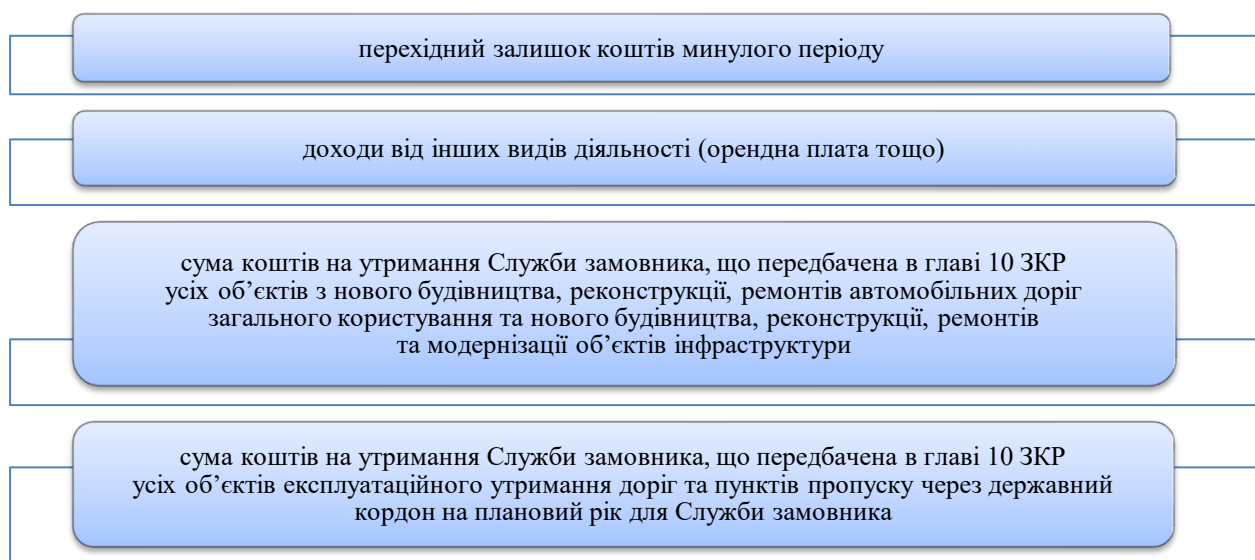

Рисунок 1 — Орієнтовна структурна схема підрозділів Служби замовника

Щодо робіт з нового будівництва, реконструкції, капітального ремонту будинків, будівель і споруд будь-якого призначення, їх комплексів та частин, лінійних об'єктів інженерно-транспортної інфраструктури (крім автомобільних доріг загального користування), а також реставрації пам'яток архітектури та містобудування, визначення вартості яких регулюється положеннями Кошторисних норм України [5], до глави 10 «Утримання Служби замовника та інжинірингові послуги» ЗКР окремими рядками включаються кошти на:

- 1) утримання Служби замовника в розмірі 1 % від підсумку глав 1 – 9 ЗКР;
- 2) здійснення технічного нагляду в розмірі 1,5 % від підсумку глав 1 – 9 ЗКР;
- 3) надання послуг інженера-консультанта за договором про надання інженерно-консультаційних послуг, залежно від етапу, на якому він залучений, в розмірі 3 % від підсумку глав 1 – 9 ЗКР.

Джерелами, з яких здійснюється фінансування витрат, передбачених кошторисом видатків, на утримання Служби замовника є:

Визначення розміру коштів на утримання Служби замовника, що включається до кошторису видатків на утримання Служби замовника на плановий рік, здійснюють за формулою:

$$V_{\text{КОШТ}} = \sum P_i, \quad (1)$$

де $V_{\text{КОШТ}}$ — сума розділів загального затвердженого кошторису видатків на плановий рік для Служби замовника, грн;

P_i — розрахунковий обсяг коштів за i -им розділом видатків, що наведений вище, грн.

Окрім видатків за розділами, наведеними вище, Служба замовника на своїх рахунках може сформувати резервний (нерозподілений) обсяг коштів ($V_{\text{РЕЗ}}$), який не включається до кошторису видатків на утримання Служби замовника на плановий рік, але необхідний для формування перехідного залишку коштів на початок наступного періоду. Резервний (нерозподілений) обсяг коштів ($V_{\text{РЕЗ}}$) не може перевищувати 25 % від розміру загального затвердженого кошторису видатків на плановий (n) рік для Служби замовника ($V_{\text{КОШТ}}$):

$$V_{\text{РЕЗ}} \leq V_{\text{КОШТ}} \times 0,25, \quad (2)$$

де $V_{\text{РЕЗ}}$ — резервний обсяг коштів, який не включається до суми кошторису видатків на утримання Служби замовника на плановий рік, проте необхідний для формування перехідного залишку коштів на початок наступного періоду, грн;

$V_{\text{КОШТ}}$ — розмір коштів, що включений до загального затвердженого кошторису видатків на плановий рік для Служби замовника, грн.

Для фінансування витрат, передбачених кошторисом видатків на утримання Служби замовника, необхідно використовувати кошти з наступних джерел та у наступній пріоритетній послідовності:

- перехідний залишок коштів минулого періоду;
- доходи, отримані від інших видів діяльності (орендна плата тощо);
- сума коштів на утримання Служби замовника, що передбачена в главі 10 ЗКР усіх об'єктів з нового будівництва, реконструкції, ремонтів автомобільних доріг загального користування та нового будівництва, реконструкції, ремонтів та модернізації об'єктів інфраструктури на плановий рік для Служби замовника;
- сума коштів на утримання Служби замовника, що передбачена в главі 10 ЗКР усіх об'єктів експлуатаційного утримання доріг та пунктів пропуску через державний кордон на плановий рік для Служби замовника.

Для розрахунку видатків необхідно використовувати три рівні обґрунтувань:

- а) перший рівень — загальний плановий кошторис видатків на утримання Служби замовника за розділами видатків та джерелами фінансування;
- б) другий рівень — статті видатків за кожним розділом;
- в) третій рівень — деталізація і розшифрування кожної статті.

Крім того, доцільно надавати окремі пояснення до деталізованих розрахунків третього рівня.

Отже, підсумовуючи всі зміни, які були зроблено шляхом перегляду Методичних вказівок [2] ключовими аспектами впровадження [7] є:

1. **Інтеграція в існуючу систему управління.** Методичні вказівки розроблені для того, щоб гармонійно вписатися в існуючі процедури бюджетного планування та виконання інфраструктурних проєктів. Особливу увагу приділено відповідності вимогам діючого законодавства України.

2. **Прозорість і підзвітність.** Методичні вказівки встановлюють чіткі процедури розрахунків, оформлення та звітності щодо використання коштів. Це забезпечує прозорість витрат та сприяє уникненню конфліктів між замовниками та державними органами.

3. **Покращення управління.** Використання чітко визначених критеріїв для розрахунку витрат забезпечує можливість більш точного планування фінансових ресурсів.

4. **Ефективність використання бюджетних коштів.** Оптимізація витрат сприяє економії ресурсів та підвищенню ефективності їх використання.

5. **Зменшення ризиків.** Прозорі механізми розрахунку дозволяють знизити ризик фінансових порушень.

Впровадження цих Методичних вказівок, розроблених на базі удосконаленої методології, стане важливим кроком на шляху до підвищення прозорості та ефективності управління в секторі відновлення, а також подальшого розвитку інфраструктури, який є критично важливим для економічного розвитку країни.

Висновки

Удосконалена методологія зі складання кошторису видатків на утримання Служби замовника та визначення розміру коштів на її утримання під час виконання робіт з відновлення та розвитку інфраструктури для учасників проєктів з відновлення інфраструктури є важливим інструментом для забезпечення прозорості та ефективності фінансових операцій у сфері відновлення інфраструктури. Їх впровадження сприятиме підвищенню якості управління проєктами та зміцненню довіри між усіма учасниками інвестиційного процесу.

Практична користь від використання удосконаленої методології, на базі якої сформовано нові методичні вказівки, полягає в можливості уникнути перевитрат, забезпечити контроль за використанням бюджетних коштів та підвищити ефективність управління фінансовими ресурсами. Це особливо важливо для проєктів, що фінансуються державним бюджетом або за кошти міжнародних організацій.

Список літератури

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 13.01.2023 № 29 «Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади» // База даних законодавство України / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2023-п#Text> (дата звернення 01.04.2025).

2. МВ 42.1-37641918-774:2019 Методичні вказівки зі складання кошторису видатків на утримання служби замовника та визначення розміру коштів на її утримання при виконанні робіт з експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування, Київ, 2019. 40 с. (Інформація та документація).

3. ДСТУ 8747:2017 Автомобільні дороги. Види та переліки робіт з ремонтів та експлуатаційного утримання, прийнято та надано чинності наказом Державного підприємства «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ») від 20 грудня 2017 року № 434 з 2020–01–01, Київ, 2017. 11 с. (Інформація та документація).

4. Методика визначення вартості дорожніх робіт та послуг щодо визначення вартості нового будівництва, реконструкції, ремонтів та експлуатаційного утримання автомобільних доріг загального користування, Київ, 2022. 95 с. (Інформація та документація).

5. Кошторисні норми України «Настанова з визначення вартості будівництва», Київ, 2021. 138 с. (Інформація та документація).

6. Постанова Кабінету Міністрів від 10.09.2014 № 439 «Про затвердження Положення про Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України», редакція від 08.03.2023 № 439-2014-п // База даних законодавство України / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2014-p#Text> (дата звернення 01.04.2025).

7. Наказ Міністерства фінансів України від 12.03.2012 № 333 «Про затвердження Інструкції щодо застосування економічної класифікації видатків бюджету та Інструкції щодо застосування класифікації кредитування бюджету» // зареєстровано в Міністерстві юстиції України 27 березня 2012 року за № 56/20769 // База даних законодавство України / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12#Text> (дата звернення 01.04.2025).

8. Постанова КМУ від 02.02.2011 № 98 «Про суми та склад витрат на відрядження державних службовців, а також інших осіб, що направляються у відрядження підприємствами, установами та організаціями, які повністю або частково утримуються (фінансуються) за рахунок бюджетних коштів», редакція від 28.06.2024 № 98-2011-п // База даних законодавство України / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/98-2011-p#Text> (дата звернення 01.04.2025).

9. МВ 42.1-37641918-794:2024 Методичні вказівки зі складання кошторису видатків на утримання служби замовника та визначення розміру коштів на її утримання під час виконання робіт з відновлення та розвитку інфраструктури для учасників проєктів з відновлення інфраструктури, Київ, 2024. 64 с. (Інформація та документація) (дата звернення 01.04.2025).

10. Безуглий А. О., Бібик Ю. М., Гресько І. Л. Концептуальні засади визначення вартості проєктних робіт на дорожні роботи та послуги в контексті міжнародного досвіду. *Дороги і мости*. Київ, 2024. Вип. 30. С. 25–39 DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2024.30.025>.

11. Безуглий А. О., Стасюк Б. О., Ілляш С. І., Печончик Т. І., Мудриченко Н. С., Комар В. Ю. Концептуальні засади пріоритетизації фінансового забезпечення заходів з дорожніх робіт та послуг. *Дороги і мости*. Київ, 2024. Вип. 29. С. 13–24. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2024.29.013>.

12. Безуглий А. О., Бібик Ю. М., Гресько І. Л., Бойко М. О. Особливості нової системи ціноутворення в дорожній галузі та шляхи її удосконалення. *Дороги і мости*. Київ, 2023. Вип. 28. С. 8–18. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2023.28.008>.

13. Безуглий А. О., Бібик Ю. М., Гресько І. Л., Бельська О. Л., Концева В. В. Фінансова спроможність дорожніх підприємств — як один із критеріїв для участі у процедурі закупівлі. *Дороги і мости*. Київ, 2021. Вип. 24. С. 8–19. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2021.24.008>.

14. Безуглий А. О., Бельська О. Л., Бібик Ю. М., Ракович І. В. Нормативне забезпечення запровадження довгострокових контрактів на експлуатаційне утримання автомобільних доріг для забезпечення їх експлуатаційного стану. *Дороги і мости*. Київ, 2020. Вип. 22. С. 8–19. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2020.22.008>.

References

1. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13.01.2023 No. 29 “Deiaki pytannia optymizatsii systemy tsentralnykh orhaniv vykonavchoi vlady” (Some issues of optimization of the system of central executive authorities) // Baza danykh zakonodavstvo Ukrainy / Verkhovna rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2023-p#Text> (data zvernennia 01.04.2025) [in Ukrainian].

2. MV 42.1-37641918-774:2019 *Metodychni vказivky zi skladannia koshtorysu vydatkiv na utrymannia sluzhby zamovnyka ta vyznachennia rozmiru koshtiv na yii utrymannia pry vykonanni robiv z ekspluatatsiinoho utrymannia avtomobilnykh dorih zahalnoho korystuvannia* (Methodological Guidelines for Preparing Cost Estimates for the Maintenance of the Customer's Service and Determining the Amount of Funds for its Maintenance in the Performance of Works on the Operational Maintenance of Public Roads), Kyiv, 2019. 40 p. (Informatsiia ta dokumentatsiia) [in Ukrainian].
3. DSTU 8747:2017 *Avtomobilni dorohy. Vydy ta pereliky robiv z remontiv ta ekspluatatsiinoho utrymannia* (Highways. Types and lists of repair and maintenance works), pryiniato ta nadano chynnosti nakazom Derzhavnoho pidpriemstva "Ukrainskyi naukovo-doslidnyi i navchalnyi tsentr problem standartyzatsii, sertyfikatsii ta yakosti" (DP "UkrNDNTs") vid 20 hrudnia 2017 roku No. 434 z 2020-01-01, Kyiv, 2017. 11 p. (Informatsiia ta dokumentatsiia) [in Ukrainian].
4. *Metodyka vyznachennia vartosti dorozhnykh robiv ta posluh shchodo vyznachennia vartosti novoho budivnytstva, rekonstruktsii, remontiv ta ekspluatatsiinoho utrymannia avtomobilnykh dorih zahalnoho korystuvannia* (Methodology for determining the cost of road works and services to determine the cost of new construction, reconstruction, repair and maintenance of public roads), Kyiv, 2022. 95 p. (Informatsiia ta dokumentatsiia) [in Ukrainian].
5. Koshtorysni normy Ukrainy "Nastanova z vyznachennia vartosti budivnytstva" (Estimated norms of Ukraine "Guidelines for determining the cost of construction), Kyiv, 2021. 138 p. (Informatsiia ta dokumentatsiia) [in Ukrainian].
6. Postanova Kabinetu Ministriv vid 10.09.2014 No.439 "Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavne ahentstvo vidnovlennia ta rozvytku infrastruktury Ukrainy" (Regulations on the State Agency for the Restoration and Development of Infrastructure of Ukraine), redaktsiia vid 08.03.2023 No. 439-2014-p // Baza danykh zakonodavstva Ukrainy / Verkhovna rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2014-p#Text> (data zvernennia 01.04.2025) [in Ukrainian].
7. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 12.03.2012 № 333 "Pro zatverdzhennia Instruksii shchodo zastosuvannia ekonomichnoi klasyfikatsii vydatkiv biudzhetu ta Instruksii shchodo zastosuvannia klasyfikatsii kredytuvannia biudzhetu" (On Approval of the Instruction on the Application of the Economic Classification of Budget Expenditures and the Instruction on the Application of the Classification of Budget Lending) // zareiestrovano v Ministerstvi yustytzii Ukrainy 27 bereznia 2012 roku za No. 56/20769 // Baza danykh zakonodavstva Ukrainy / Verkhovna rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0456-12#Text> (data zvernennia 01.04.2025) [in Ukrainian].
8. Postanova KMU vid 02.02.2011 No. 98 "Pro sumy ta sklad vytrat na vidriadzhennia derzhavnykh sluzhbovtiv, a takozh inshykh osib, shcho napravlaiutsia u vidriadzhennia pidpriemstvamy, ustanovamy ta orhanizatsiiamy, yaki povnistiu abo chastkovo utrymuiutsia (finansuiutsia) za rakhunok biudzhetnykh koshtiv" (On the Amounts and Composition of Travel Expenses for Civil Servants and Other Persons Sent on Business Trips by Enterprises, Institutions and Organizations that are Fully or Partially Maintained (Financed) at the Expense of Budgetary Funds), redaktsiia vid 28.06.2024 № 98-2011-p // Baza danykh zakonodavstva Ukrainy / Verkhovna rada Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/98-2011-p#Text> (data zvernennia 01.04.2025) [in Ukrainian].
9. MV 42.1-37641918-794:2024 *Metodychni vказivky zi skladannia koshtorysu vydatkiv na utrymannia sluzhby zamovnyka ta vyznachennia rozmiru koshtiv na yii utrymannia pid chas vykonannia robiv z vidnovlennia ta rozvytku infrastruktury dlia uchasykiv proektiv z vidnovlennia infrastruktury* (Methodological Guidelines for Estimating the Costs of Maintaining the Customer's Service and Determining the Amount of Funds for its Maintenance During the Performance of Infrastructure Restoration and Development Works for Participants of Infrastructure Restoration Projects), Kyiv, 2024. 64 p. (Informatsiia ta dokumentatsiia) (data zvernennia 01.04.2025) [in Ukrainian].
10. Bezuhlyi A. O., Bibyk Yu. M., Hresko I. L. Kontseptualni zasady vyznachennia vartosti proiektnykh robiv na dorozhni roboty ta posluhy v konteksti mizhnarodnoho dosvidu (Conceptual framework for determining the cost of design works for road works and services in the context of international experience. *Dorohy i mosty*. Kyiv, 2024. Vyp. 30. P. 25–39. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2024.30.025> [in Ukrainian].

11. Bezuhlyi A. O., Stasiuk B. O., Illiash S. I., Pechonchik T. I., Mudrychenko N. S., Komar V. Iu. Kontseptualni zasady priorytezhatsii finansovoho zabezpechennia zakhodiv z dorozhnikh robot ta posluh (Conceptual principles of prioritization of financial support for road works and services). *Dorohy i mosty*. Kyiv, 2024. Vyp. 29. P. 13–24. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2024.29.013> [in Ukrainian].

12. Bezuhlyi A. O., Bibyk Yu. M., Hresko I. L., Boiko M. O. Osoblyvosti novoi systemy tsinoutvorennia v dorozhnii haluzi ta shliakhy yii udoskonalennia (Features of the new pricing system in the road sector and ways to improve it.). *Dorohy i mosty*. Kyiv, 2023. Vyp. 28. P. 8–18. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2023.28.008> [in Ukrainian].

13. Bezuhlyi A. O., Bibyk Yu. M., Hresko I. L., Belska O. L., Kontseva V. V. Finansova spromozhnist dorozhnikh pidpriemstv — yak odyin iz kryteriiv dlia uchasti u protseduri zakupivli (Financial capacity of road enterprises as one of the criteria for participation in the procurement procedure.). *Dorohy i mosty*. Kyiv, 2021. Vyp. 24. P. 8–19. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2021.24.008> [in Ukrainian].

14. Bezuhlyi A. O., Belska O. L., Bibyk Yu. M., Rakovych I. V. Normatyvne zabezpechennia zaprovadzhennia dovhostrokovykh kontraktiv na ekspluatatsiine utrymanna avtomobilnykh dorih dlia zabezpechennia yikh ekspluatatsiinoho stanu (Financial capacity of road enterprises as one of the criteria for participation in the procurement procedure.). *Dorohy i mosty*. Kyiv, 2020. Vyp. 22. P. 8–19. DOI: <https://doi.org/10.36100/dorogimosti2020.22.008> [in Ukrainian].

Artem Bezugliy¹, Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0003-3883-7968>

Bohdan Stasiuk¹, Ph.D., <https://orcid.org/0000-0003-2504-6577>

Taras Pechonchik², Ph.D., <https://orcid.org/0000-0003-3093-6822>

Nataliia Mudrychenko¹, <https://orcid.org/0000-0002-1916-8642>

Oleg Zagornyak², Ph.D., Assoc. Prof., <https://orcid.org/0000-0003-3830-4520>

¹State Enterprise “National Institute for Development Infrastructure” (SE “NIDI”), Kyiv, Ukraine

²National Transport University (NTU), Kyiv, Ukraine

IMPROVEMENT OF THE METHODOLOGY FOR ESTIMATING THE COST OF MAINTAINING THE CUSTOMER SERVICE AND DETERMINING THE AMOUNT OF FUNDS FOR ITS MAINTENANCE DURING THE IMPLEMENTATION OF WORKS ON THE RESTORATION AND DEVELOPMENT OF INFRASTRUCTURE

Abstract

Introduction. The construction (reconstruction), modernization, renewal and operation of infrastructure facilities aimed at meeting the basic needs of the population are of a strategic nature, as they cover the transport sector, housing and communal services, education, healthcare and other areas of the national economy. Not only the efficiency of industry and agricultural production, but also the proper level of people's life development and the country's defense capability depend on the coordinated operation of the engineering and transport infrastructure.

During the large-scale military aggression of the Russian Federation against Ukraine, infrastructure facilities became one of the key areas that were subjected to the largest attacks by the aggressor, and accordingly, these facilities suffered the greatest destruction, both in absolute and value terms.

In connection with the reorganization of the structure of the State Agency for the Restoration and Development of Infrastructure of Ukraine, which implements the state policy in the field of restoration and development of the country's infrastructure, its regional divisions, which are the Services for Restoration and Development of Infrastructure in the regions (hereinafter referred to as the Customer Service), as recipients or managers of lower-level budget funds, were entrusted with the functions of technical supervision, organization and conduct of procurement of works/services, preparation of the necessary project documentation, control over the implementation of the maritime and inland water transport, public road transport, urban electric transport, in the field of energy efficiency of buildings, as well as defense and special-purpose facilities and structures, measures to protect critical infrastructure facilities of the fuel and energy sector of critical infrastructure, development, construction, repair, arrangement, modernization and

maintenance of border crossing points for road and rail transport and other works that are in In view of the above, improving the organizational structure of the Customer Service with regard to new functions and tasks, establishing clear and transparent rules for the formation of estimates for the maintenance of the Customer Service and determining the procedure for approving estimates with the management body is a key task to obtain a universal calculation mechanism that will ensure efficient and transparent use of budget funds.

Objective. Due to the optimization of the system of central executive authorities in accordance with the resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine [1] and the expansion of the functions and responsibilities of the State Agency for the Restoration and Development of Infrastructure of Ukraine, there is a need to revise the Methodological Guidelines [2]. There is an urgent need to optimize and determine the reasonable amount of funds for the Customer Service, which is also due to the introduction of new national standards for pricing in construction, which establish the procedure for determining the cost of construction works [4, 5]; optimization of the system of central executive authorities, namely, the changes that have taken place in the structure of the State Agency for the Restoration and Development of Infrastructure of Ukraine and its regional divisions, as well as the provision of new functions to them; introduction of the Concept of Reforming the system of state management of public roads.

The purpose of the study is to improve the methodology that determines the procedure for forming the estimate of expenditures for the maintenance of the Customer Service, optimize the overall structure of the Customer Service and formalize the process of administering the costs of its maintenance, ensure a unified approach to identifying and planning the financial resources necessary for the effective functioning of the Customer Service in the context of infrastructure projects, ensure transparency and efficiency of the use of financial resources during the implementation of works on restoration and development of infrastructure.

Materials and methods. The study analyzed the legal acts and regulations governing the functioning of the Customer Service for infrastructure restoration and development, as well as the new pricing rules [4, 5]. The methodology for estimating the costs of maintaining the Customer Service and determining the amount of funds for its maintenance during the performance of infrastructure restoration and development works is primarily based on the revision of the Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine [1] and the substantiation of proposals for optimizing the structure of the Service as a customer of infrastructure restoration and development works in accordance with the requirements of legal acts, regulatory documents and taking into account the volume of infrastructure restoration and development works at the minimum allowable level.

Results. As a result of the study, an improved methodology for estimating the costs of maintaining the Customer Service was synthesized, which will allow to objectively and reliably determine the amount of funds for the maintenance of the Customer Service during the performance of infrastructure restoration and development works, taking into account the new functionality of the Customer Service and changes in the regulatory support for pricing in construction. Based on the improved methodology, the following Guidelines have been developed to be used for preparing estimates.

Conclusions. In practice, the Guidelines [9] will be used to justify the amount of funds for the maintenance of the Customer Service, which are included in Chapter 10 “Maintenance of the Customer Service and Engineering Services” of the consolidated estimate of the cost of new construction, reconstruction, repair and operational maintenance of public roads, as well as the cost of new construction, reconstruction, restoration, overhaul and modernization of infrastructure facilities. The developed methodological guidelines [9] will expand the regulatory framework of documents on infrastructure restoration and development and will be used in the preparation of projects and analysis of cost estimates for the maintenance of the Customer Service.

Keywords: Customer Service, infrastructure restoration and development, cost estimates, costing, cost calculation, determining the amount of funds, facility maintenance.